

Δημοσιογράφος σημαίνει νά σβήνεις τελευταίος τά φῶτα τῆς πόλης

Μανώλης Κοττάκης Δεκ 17, 2021

Η ΑΠΩΛΕΙΑ τοῦ Γιώργου Τράγκα εἶναι μία ἀφορμή γιά νά σκεφτοῦμε ἐμ εἶς οἱ...

... παλαιότεροι καί νά μάθουν –ἄν θέλουν νά μάθουν– οἱ νεώτεροι τί εἶδους δημοσιογραφία εἶχε ἡ Ἑλλάς στά χρόνια πού ἔφυγαν. Ἀναφέρομαι στό πάθος γιά τό ρεπορτάζ καί τήν εἶδηση. Ὅχι στούς χαρακτήρες. Ἀναφέρομαι στούς ἐμβληματικούς διευθυντές, στούς δυναμικούς ἀρθρογράφους καί στούς δαιμόνιους ρεπόρτερ. Σέ ὅλους αὐτούς πού ἀποτελοῦσαν ἕνα ἐνιαῖο σύνολο μέ ἀρχή, μέση καί τέλος, πού ὀνομαζόταν «ἐφημερίς». Σέ ὅλους ἐκείνους πού ἄν χρειαζόταν θά ἔπαρναν ἕναν ὕπνο στόν καναπέ τοῦ γραφείου τους καί θά διανυκτέρευαν στήν ἐφημερίδα, ἄν ἔτσι ἔπρεπε. Διαμαρτυρόμαστε σήμερα γιά τήν ποιότητα τῆς δημοσιογραφίας. Γιά τό γεγονός ὅτι δέν εἶναι ἀποκαλυπτική ὅσο χρειάζεται. Διεισδυτική. Ἀλλά ἄν δέν κάνουμε τόν κόπο νά μάθουμε ἀπό ποιούς παραλάβαμε τήν σκυτάλη καί τί διευθυντές ἦταν ἡ Ἑλένη Βλάχου τῆς «Καθημερινῆς», ὁ Λέων Καραπαναγιώτης τῶν «Νέων», ἡ Κατερίνα Δασκαλάκη τῆς «Μεσημβρινῆς», ὁ Σταῦρος Ψυχάρης τοῦ «Βήματος», ὁ Ἀλέκος Φιλιππίδης τοῦ «Ἐθνους», ὁ Χρήστος Πασαλάρης τῆς «Ἀπογευματινῆς», ὁ Χρήστος Φιλιππίδης τῆς «Ἀκροπόλεως», ὁ Σεραφεῖμ Φυντανίδης τῆς «Ἐλευθεροτυπίας», ὁ Κώστας Παπαϊωάννου τοῦ θρυλικοῦ «Ποντικοῦ» κ.ἄ., δέν πρόκειται νά καταλάβουμε ἐμ εἶς οἱ νεώτεροι τί εἶδους ἀποποίηση κληρονομιάς κάνουμε. Δέν εἶναι δύσκολο νά τοῦς «βροῦμε». Τά γραπτά τους εἶναι ἐκεῖ. Τῆς Βλάχου γιά τά «Πενήντα χρόνια καί κάτι» καί τά «Στιγμιότυπα» («Ἐστία»). Τοῦ Φιλιππίδου γιά τό πῶς ἔφερε τήν ἐπανάσταση τῶν ταμπλόιντ στόν ἑλληνικό Τύπο («Ὁ δημοσιογράφος», Κάκτος). Τοῦ Φιλιππίδη γιά τίς παρεμβάσεις του στήν δημόσια τηλεόραση (Εὐρωεκδοτική). Τοῦ Ψυχάρη γιά τίς «Ἐβδομήντα κρίσιμες μέρες» πού ὀδήγησαν στήν μεταπολίτευση. Τοῦ Πασαλάρη γιά τίς σχέσεις του μέ τοῦς ἐκδότες («Οἱ Βαρῶνοι τῶν media»-Λιβάνης). Τοῦ Φυντανίδη γιά τά ταξίδια του στήν Λατινική Ἀμερική. Τοῦ Παπαϊωάννου («Ἡ Ἑλλάδα ποτέ δέν πεθαίνει», «Ἡ ἐπιχείρηση Πόλκ»). Καί βεβαίως τοῦ ἡμέτερου Ἄδωνι Κύρου, προσφάτως κυκλοφόρησε τό τελευταῖο του βιβλίο γιά τοῦς ἀρχαιολογικούς θησαυρούς τῆς πατρίδας μας. Οἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς πού περιγράφω ὄχι μόνο ἀπό νοσταλγία παρακαλῶ –δέν εἴμαστε ὄμιλος ἀναμνήσεων– ἦταν ἕναν στρατός ἀφοσιωμένος στόν στόχο. Ἐνα στράτευμα γεμάτο στρατηγούς, βεντέτες, φαβορί, ἀουτσάιντερ, ἐργάτες, μυρμήγκια στό ὅποιο εἶχαν ρόλο καί σημασία ὅλοι. Ἀπό τόν ἀπλό ρεπόρτερ, τόν κλητῆρα, τόν τηλεφωνητή, τόν υπεύθυνο τοῦ φωτογραφικοῦ ἀρχείου ἕως τόν διορθωτή, τόν γραφίστα, τόν σκιτσογράφο, τόν ἀρθρογράφο, τόν διευθυντή καί τόν ἐκδότη. Οἱ ἐφημερίδες ἦταν ἕνα χωνευτήρι στό ὅποιο χωροῦσαν ἀστοί καί λαϊκοί. Πριμαντόνες καί δευτέρες φωνές. Λαός καί Κολωνάκι. Ἡ μόρφωση καί τό πτυχίο πανεπιστημίου προφανῶς καί εἶχαν σημασία. Σημαντικώτερο ὅλων ἦταν τό πάθος γιά τήν εἶδηση. Ἄν δέν τό εἶχες αὐτό, τό καλύτερο βιογραφικό τοῦ κόσμου νά διέθετες, ἀπό τό καλύτερο σχολεῖο νά εἶχες ἀποφοιτήσει, δημοσιογράφος πρώτης γραμμῆς δέν γινόσουν.

Σέ αὐτές τίς ἀταξικές κοινωνίες πού ἦταν καί εἶναι ἀκόμη σέ ἕνα βαθμό οἱ ἐφημερίδες λοιπόν, ὑπό τήν σκέπη καί τήν καθοδήγηση τῶν διευθυντῶν, μεσουράνησε μία γενιά ρεπόρτερ πού ἔτρωγε σίδερα γιά τήν εἶδηση. Ἐχω συνεργαστεῖ ἤ ἔχω γνωρίσει πολλούς. Τόν Πάνο Σόμπολο, τήν Ἀγγελική Νικολοῦλη καί τόν Στέλιο Παπαπέτρου στό ἀστυνομικό. Τόν Ἀνδρέα Ζούλα καί τόν Τίτο Ἀθανασιάδη στό πολιτικό. Τόν Χρήστο Καρανίκα καί τόν ἀείμνηστο Γιάννη Διακογιάννη στό κοινοβουλευτικό. Τόν Γιώργο Αὐτῆ πού περίμενε ὄρθιος δύο μέρες μία δήλωση τοῦ Παντσαβόλτα ἔξω ἀπό τήν ΑΓΕΤ στό οικονομικό. Τόν Γιάννη Δημαρᾶ, τόν Γιώργο Λιάνη καί τήν Σεμίνα Διγενῆ στό ἐλεύθερο-κοινωνικό. Τόν Κώστα Χαρδαβέλλα ὁ ὁποῖος ἀκόμη καί σήμερα δέν ἠσυχάζει, κάθε βράδυ δίνει μαθήματα συνέντευξης στό Blue Sky. Τόν Γιώργο Παπαδάκη, ὁ ὁποῖος τήν τελευταία φορά πού πῆγα στόν «Ἀντέννα» εἶχε «ἀρρωστήσει», ἐπειδή δέν ἔγινε σωστά μία σύνδεση γιά μία πορεία στό κέντρο τῶν Ἀθηνῶν.

Τόν δικό μας Δημήτρη Καπρᾶνο, ὁ ὁποῖος εἶναι ἔτοιμος νά σέ καλέσει ἀνά πᾶσα στιγμή γιά νά σοῦ δώσει ἕνα ὠραῖο παραπολιτικό καί δέν ἔχει ποτέ πρόβλημα, ἴχνος βεντετισμοῦ (ἄν καί μιᾶ μέ ὅλους τοῦς ἐφοπλιστές) νά ἀλλάξει τό χρονογράφημά του, ἀκόμη καί ἄν πλησιάζει ἡ ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας. Ἐφ' ὅσον ἡ ἐπικαιρότης τό ἐπιβάλλει. Τιτάν. Τόν Νίκο τόν Σίμο, νῦν διευθυντή τοῦ καναλιῦ τῆς Βουλῆς. Τήν Ὅλγα Μπακομάρου καί τόν Ἀλέκο Λιδωρίκη, τοῦς μαίτρ τῶν

συνεντεύξεων. Τήν Μαρία Ρεζάν του ραδιοφώνου –μιλούσα στο τηλέφωνο μαζί της στάς δυσμάς. Τόν άειθαλή χρονογράφο Λευτέρη Παπαδόπουλο. Τήν Ζέζα Ζήκου μας: τό διαμάντι του οικονομικού, ή όποία όταν συνάδελφοί της έκαναν βόλτα για ψώνια στους δρόμους τής Νέας Υόρκης εκείνη είχε κλειστεί στην Σύνοδο του ΔΝΤ, άκουγε τόν φίλο της τόν Γκρίνσπαν και έβλεπε από πολύ νωρίς (2008) τά σύννεφα τής κρίσης. Τόν Κώστα Καββαθά τής τεχνολογικής πρωτοπορίας και τήν Μαρία Παπαπαναγιώτου τής Ύγείας πού εΐναι άκόμη ένεργοί και μαζί μας. Τόν Τάσο Κοντογιαννίδη, ό όποιος τινάζεται από τήν καρέκλα του μόλις άκούσει τήν λέξη «γενοκτονία» και στέλνει άρθρο. Όλη αυτή ή γενιά δημοσιογράφων διακρίνεται από ένα κοινό γνώρισμα: δέν έγκαταλείπει τό σκάφος ποτέ όσο και άν μεγαλώσει (ό Τίτος Αθανασιάδης μου έστειλε χειρόγραφα μέσα από νοσοκομείο όταν νοσηλεύτηκε πρό έτους!) και κλείνει πάντοτε τελευταία τά φώτα τής πόλης στο κέντρο τών Αθηνών. Γράφουμε για τά δικαιώματα και τά ώράρια όλων τών άλλων έργαζομένων αλλά άδιαφορούμε για τά δικά μας γιατί άπλως ή δημοσιογραφία δέν έχει ώράριο. Όλη αυτή ή γενιά έπίσης διακρίνεται σε δύο κατηγορίες. Σε εκείνους πού δέν είχαν έγκύκλιες γνώσεις αλλά μεγάλο τεράστιο πάθος για τήν ειδηση, ή πρώτη. Ύποκαθιστούσαν τήν έλλειψη τους σε Παιδεία μέ τό ένστικτο του πεζοδρομίου και τεράστια έργατικότητα. Σε αυτή τήν κατηγορία έχουν τόν σεβασμό μου άνεξαρτήτως χαρακτήρων και τά άδέρφια Καρατζαφέρη (Σπύρος και Γιώργος) και ό Κακαουνάκης, και ό Τράγκας, και από τούς «νεώτερος» ό Παπαχρήστος. Από τό πρωί στο ρεπορτάζ. Στην αναζήτηση τής πληροφορίας. Ο Κακαουνάκης είχε όλα τά γνωστά προβλήματα στον χαρακτήρα του, αλλά έκανε μία έκπομπή στο ραδιόφωνο, ή όποία διαμόρφωνε κάθε μέρα τήν άτζέντα τής έπικαιρότητας. Μία κατηγορία μόνος του έπίσης εΐναι ό εκδότης τής έφημερίδας «Παρόν» Μάκης Κουρής, ό όποιος άκόμη και σήμερα πηγαίνει στο περιστύλιο τής Βουλής για ρεπορτάζ. Από τή δεύτερη κατηγορία εκείνων μέ τίς έγκύκλιες γνώσεις άς μου έπιτραπεί νά ξεχωρίσω συμβολικώς τέσσερεις, προδικτατορικούς: τόν Γεώργιο Βλάχο τής «Καθημερινής», τά άρθρα του όποιου είχαν ένα μοναδικό άγέρωχο υπερήφανο ύφος. Τόν Άλέκο Λιδωρίκη ό όποιος πήρε συνεντεύξεις από τούς Προέδρους Ρούσβελτ και Αϊνζενχάουερ, τόν Μπενίτο Μουσσολίνι, τήν Μέριλιν Μονρόε και τόν Ήλβις Πρίσλεϋ.

Τόν Νίκο Μέρτζο, τόν όποιο σέβονται έως οι Σκοπιανοί, και άς τούς τά έσουρνε παλαιότερα (προχθές έλαβα τό τελευταίο του βιβλίο). Τήν Άλεξάνδρα Στεφανοπούλου μέ τίς μοναδικές έπιφυλλίδες. Και από τήν γενιά μας τόν Νίκο Χατζηνικολάου, μακράν. Δέν εΐναι εύκολο νά εΐσαι τριάντα χρόνια κάθε μέρα μέσα στα σπΐτια τών Έλλήνων και νά σε έμπιστεύονται. Πρέπει νά άγαπάς αυτό πού κάνεις. Κοιτάζω γύρω μου και σκέφτομαι: Μπορούμε έμεΐς οι νεώτεροι ως σύνολο νά τούς φθάσουμε έμεΐς όλους αυτούς τούς τιτάνες στο μικρό τους νυχάκι; Η εύκολη άπάντηση εΐναι όχι. Αλλά ή έποχή προστάζει ναΐ. Πρέπει νά προσπαθήσουμε. Και όπως συνειδητοποίησα σήμερα τό πρωΐ μετά από ένα μήνυμα πού μου έστειλε ό φίλος έπικοινωνιολόγος Ίάκωβος Αρμάος, τό διακύβευμα δέν εΐναι πλέον οι ειδήσεις. Αυτές κυκλοφορούν παντού σκόρπιες χωρίς ιεράρχηση. Σχεδόν τίποτε δέν μένει μυστικό. Τό διακύβευμα για τόν Τύπο τής έποχής εΐναι «ή ευρεση τών προτεραιοτήτων». Νά ξεχωρίζει κάθε μέρα τί εΐναι σημαντικό για τήν χώρα, νά τό άναδεικνύει και νά τό έπιβάλει στην άτζέντα. Από αυτό θά κριθούμε εν τέλει! Η γενιά πού προηγήθηκε άφησε τό ίχνος της ισχυρό. Έμεΐς νά δοϋμε...